

บทที่ 7

สรุปผลวิจัย ปัญหาที่เกิดจากการวิจัย และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในคดีอาญา ศึกษากรณีสถานีตำรวจภูธร จังหวัดตราด เน้นศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ซึ่งมีส่วนทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวคิดทฤษฎีดังนี้คือ แนวคิดพนักงานสอบสวนและกระบวนการยุติธรรมไทย แนวคิดทัศนคติ ทฤษฎีโครงสร้างการหน้าที่นิยม ทฤษฎีการจูงใจ ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม และทฤษฎีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การวิจัยเรื่องนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางมานุษยวิทยาเป็นหลัก โดยใช้เทคนิควิจัยการสัมภาษณ์เจาะลึก มีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคร่าวๆ การเยื้องขุมชนที่เลือกศึกษา การหาข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนที่เลือกศึกษา การสำรวจลักษณะทางกายภาพ การทำไดอะแกรมเครือข่าย การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การจดบันทึกสนามและการศึกษาประวัติชีวิต ลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษามีอายุระหว่าง 24 – 58 ปี โดยแบ่งเป็นพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน และพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปจำนวน 5 คน รวมประชากรที่ศึกษาทั้งหมด 10 คน งานวิจัยเรื่องนี้มี สมมติฐาน 8 ข้อ ดังนี้

1. พนักงานสอบสวนที่มีปริมาณงานในความรับผิดชอบมาก จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีปริมาณงานในความรับผิดชอบน้อย
2. พนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์มาก จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์น้อย
3. พนักงานสอบสวนที่มีการประสานงานที่รวดเร็ว ทั้งภายในและภายนอกสถานีตำรวจ จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีการประสานงานที่รวดเร็วน้อย
4. พนักงานสอบสวนที่ได้รับรายได้มากจะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่ได้รับรายได้น้อย
5. พนักงานสอบสวนที่มีทัศนคติต่อสายงานสอบสวนในเชิงบวก จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีทัศนคติต่อสายงานสอบสวนในเชิงลบ
6. พนักงานสอบสวนที่มีทัศนคติต่อตัวผู้กระทำความผิดในเชิงบวก จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีทัศนคติต่อตัวผู้กระทำความผิดในเชิงลบ

7. พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานอยู่ในภูมิภาคที่มีความทุรกันดาร จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน มากกว่าพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานอยู่ในภูมิภาคที่ไม่มีความทุรกันดาร

8. พนักงานสอบสวนที่มีเครื่องมืออุปกรณ์การสอบสวนพร้อม จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีเครื่องมืออุปกรณ์การสอบสวนไม่พร้อม

จากการพิสูจน์สมมติฐานทั้ง 8 ข้อ พบว่ามีสมมติฐาน 7 ข้อที่ได้รับการยอมรับ ได้แก่ สมมติฐานข้อที่ 1 พนักงานสอบสวนที่มีปริมาณงานในความรับผิดชอบมากจะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีปริมาณงานในความรับผิดชอบน้อย มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 86.4 สมมติฐานข้อที่ 2 พนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์มากจะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์น้อย มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 81.5 สมมติฐานข้อที่ 3 พนักงานสอบสวนที่มีการประสานงานที่รวดเร็ว ทั้งภายในและภายนอกสถานีตำรวจจะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีการประสานงานที่รวดเร็วน้อย มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 61.7 สมมติฐานข้อที่ 4 พนักงานสอบสวนที่ได้รับรายได้มากจะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่ได้รับรายได้น้อย มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 91.1 สมมติฐานข้อที่ 5 พนักงานสอบสวนที่มีทัศนคติต่อสายงานสอบสวนในเชิงบวก จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีทัศนคติต่อสายงานสอบสวนในเชิงลบ มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 78.5 สมมติฐานข้อที่ 7 พนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานอยู่ในภูมิภาคที่มีความทุรกันดาร จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานมากกว่าพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติงานอยู่ในภูมิภาคที่ไม่มีความทุรกันดาร มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 75.1 และสมมติฐานข้อที่ 8 พนักงานสอบสวนที่มีเครื่องมืออุปกรณ์การสอบสวนพร้อม จะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีเครื่องมืออุปกรณ์การสอบสวนไม่พร้อม มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 77.2

สมมติฐานที่ได้รับการปฏิเสธมี 1 ข้อ คือสมมติฐานข้อที่ 6 พนักงานสอบสวนที่มีทัศนคติต่อตัวผู้กระทำความผิดในเชิงบวกจะประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีทัศนคติต่อตัวผู้กระทำความผิดในเชิงลบ มีผลการวิจัยคิดเป็นร้อยละ 50.8

ดังนั้น จึงสรุปผลการวิจัยได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ศึกษากรณีพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด มี 7 ประการ ได้แก่ ปริมาณงานของพนักงานสอบสวนในคดีอาญา ประสบการณ์ของพนักงานสอบสวน ความรวดเร็วในการประสานงาน

รายได้ในการปฏิบัติงาน ทักษะติดต่อสายงานสอบสวน สภาพภูมิประเทศของสถานีตำรวจ และเครื่องมืออุปกรณ์การสอบสวน

วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยทั้ง 4 ข้อ อันได้แก่ ประการแรก เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ในด้านการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน จากการพิสูจน์สมมติฐานทำให้ทราบว่าปัจจัยดังกล่าวมี 7 ประการ ได้แก่ ปริมาณงานของพนักงานสอบสวนในคดีอาญา ประสบการณ์ของพนักงานสอบสวน ความรวดเร็วในการประสานงาน รายได้ในการปฏิบัติงาน ทักษะติดต่อสายงานสอบสวน สภาพภูมิประเทศของสถานีตำรวจ และเครื่องมืออุปกรณ์การสอบสวน

สำหรับวัตถุประสงค์ประการที่สอง เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของพนักงานสอบสวน ซึ่งมีผลต่อความยุติธรรมในสังคม และประการที่สาม เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานสอบสวนในกระบวนการยุติธรรมของพนักงานสอบสวน ได้นำเสนอไว้ในการศึกษาประวัติชีวิตของพนักงานสอบสวนแต่ละท่าน ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่พนักงานสอบสวนประสบในการปฏิบัติงาน และวัตถุประสงค์ประการที่สี่ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ได้นำเสนอไว้ในการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังได้รับประโยชน์ตามประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับทั้ง 5 ข้อ กล่าวคือ ประการแรก ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และนำมาพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลการวิจัยในครั้งนี้ ประการที่สอง ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรจังหวัดตราด ซึ่งจะได้นำไปสู่การไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อที่พนักงานสอบสวนจะได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ประการที่สาม ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพิจารณหาข้อเสนอแนะ ประการที่สี่ การศึกษาในครั้งนี้ยังเป็นการแนะแนวทางในการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมไทย และประการที่ห้า สามารถนำผลการศึกษามาใช้ในการกำหนดแนวทาง เพื่อแก้ไขปรับปรุงดำเนินการในสายงานสอบสวนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ปัญหาที่เกิดจากการวิจัย

ปัญหาในเชิงวิชาการ

1. ปัญหาเกี่ยวกับผู้ให้ข่าวสำคัญ เนื่องด้วยผู้ให้ข่าวสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ เป็นพนักงานสอบสวนที่ต้องทำงานหนักเป็นประจำทุกวัน รวมทั้งตัวผู้วิจัยเองก็เป็นพนักงานสอบสวนซึ่งมีงานหนักเป็นประจำเช่นเดียวกัน การใช้เวลาในการเก็บข้อมูลจึงเป็นไปได้ค่อนข้างลำบาก เพราะต่างฝ่ายต่างก็ไม่ค่อยมีเวลาดูแลกันทั้งคู่ ดังนั้น เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงต้องใช้เวลาในการเก็บข้อมูลนานขึ้น เพื่อที่ข้อมูลที่ได้มาจะได้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องเปลี่ยนผู้ให้ข่าวสำคัญอยู่หลายคนในระยะแรกของการวิจัย เพราะผู้ให้ข่าวสำคัญบางคนให้ข้อมูลแค่ในระยะแรก ผู้วิจัยได้แจ้งให้ทราบถึงวิธีการวิจัยแบบมานุษยวิทยาไว้ก่อนแล้ว แต่เมื่อเห็นว่าจำเป็นต้องให้ข้อมูลที่ลึกซึ้งมากขึ้นแบบที่ตนไม่เคยคาดคิดจึงขอถอนตัวกลางคัน หรือพยายามให้ข้อมูลที่ไม่ตรงตามความจริง

2. ปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยเอกสาร เอกสารหรืองานวิจัยต่างๆที่ผู้วิจัยหามาศึกษาได้นั้น ส่วนใหญ่เป็นเอกสารที่มีการตีพิมพ์มาแล้วหลายปี กล่าวคือ ไม่ค่อยมีเอกสารใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้มากนัก เพราะไม่ค่อยมีการตีพิมพ์ใหม่ ทำให้ผู้วิจัยประสบกับปัญหาในการวิจัยเอกสาร เนื่องจากเอกสารที่ตีพิมพ์หลายปีแล้วอาจมีเนื้อหาบางอย่างไม่ทันสมัย

3. เนื่องจากการเป็นตำรวจหรือพนักงานสอบสวนนั้นมียศหรือตำแหน่งมาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น การเก็บข้อมูลจากผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาผู้วิจัยจึงเป็นไปได้ค่อนข้างสะดวกกว่าเมื่อเทียบกับผู้บังคับบัญชา เนื่องจากผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้วิจัยย่อมจะเกรงใจผู้วิจัย แต่ก็อาจมีข้อเสียคือ บุคคลเหล่านี้อาจให้ข้อมูลเพื่อเอาใจผู้วิจัยก็เป็นได้ ผู้วิจัยจึงต้องพยายามแยกแยะและสังเกตพฤติกรรมที่ตนคิดอันแท้จริงด้วย

ปัญหาในเชิงปฏิบัติ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด ผู้ให้ข่าวสำคัญจึงเป็นพนักงานสอบสวนในหลายสถานีตำรวจในจังหวัดตราด ผู้ให้ข่าวสำคัญทุกคนจึงไม่ได้อยู่รวมกันเป็นชุมชน ข้อมูลที่ได้จึงอาจบกพร่องในด้านนี้บ้าง

2. การเดินทางเก็บข้อมูลในท้องที่ทุรกันดารนั้นเป็นไปอย่างยากลำบาก เนื่องจากเป็นพื้นที่กว้างไกล หากเดินด้วยเท้าแล้วจะใช้เวลานานมาก สถานีตำรวจบางแห่งอยู่ห่างจากตัวเมืองไปเป็นระยะทางหลายกิโลเมตร การโบกขออาศัยรถที่ผ่านไปมาก็ลำบาก และใช้เวลาเพราะไม่แน่นอนว่าจะมีรถผ่านมาเมื่อใด

3. เนื่องจากผู้ให้ข่าวสำคัญปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน ปกติพนักงานสอบสวนจะมีงานในความรับผิดชอบมากอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่สามารถให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ติดต่อกันตลอดวันได้ การเก็บข้อมูลผู้ให้ข่าวสำคัญแต่ละคนเพื่อให้ได้ข้อมูลอันสมบูรณ์จึงใช้เวลาค่อนข้างนาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรนำระเบียบวิจัยทางสังคมวิทยามาใช้ประกอบในการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากการวิจัยตามแบบสังคมวิทยามีการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก จึงน่าจะเป็นการเสริมข้อมูลเกี่ยวกับพนักงานสอบสวนได้ ซึ่งต่างจากการวิจัยแบบมานุษยวิทยา เพราะมีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข่าวสำคัญจำนวนหนึ่ง อันอาจมีอุปสรรคทางด้านเวลาของผู้ให้ข่าวสำคัญมาเกี่ยวข้องด้วย ผลการวิจัยจากคนกลุ่มใหญ่มาช่วยเสริมประกอบการเก็บข้อมูลตามแบบมานุษยวิทยาได้ ดังนั้น จึงควรลองใช้วิธีวิจัยแบบมานุษยวิทยาและสังคมวิทยาควบคู่กัน

2. ควรศึกษาพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรแห่งอื่นด้วย เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับว่าต่างหรือเหมือนกันพนักงานสอบสวนในจังหวัดตราดอย่างไร หรืออาจจะลองศึกษาพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาล ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกับพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอย่างไร

3. ควรเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข่าวสำคัญจำนวนมากกว่านี้ จะทำให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

4. ควรใช้เทคนิควิจัยทางมานุษยวิทยาอีกหลายรูปแบบ เช่น การเก็บประวัติชีวิต การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และวิธีอื่นๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆของพนักงานสอบสวนในการทำงาน เพื่อที่พนักงานสอบสวนจะได้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การขึ้นเงินเดือน การเพิ่มสวัสดิการด้านค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ เป็นต้น
2. ควรส่งเสริมให้มีการเพิ่มจำนวนพนักงานสอบสวนในแต่ละสถานีตำรวจเพิ่มขึ้น เพราะปัจจุบันพนักงานสอบสวนแต่ละคนมีปริมาณคดีในความรับผิดชอบมาก ถ้ามีจำนวนพนักงานสอบสวนเพิ่มขึ้นจะได้แบ่งเบาภาระ และมีเวลาทุ่มเทให้แต่ละคดีมากยิ่งขึ้น
3. ในการคัดเลือกตำรวจมาเป็นพนักงานสอบสวนนั้น ควรคำนึงถึงความชอบหรือไม่ชอบในสายงานด้วย เพราะถ้าตำรวจท่านหนึ่งได้รับตำแหน่งให้เป็นพนักงานสอบสวนทั้งที่ไม่ชอบในสายงาน แต่ต้องจำใจรับตำแหน่งดังกล่าวเนื่องจากมีคำสั่งออกมา ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนท่านนี้คงจะไม่ค่อยดีนัก
4. ควรเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์มาปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานสอบสวน เนื่องจากการมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจะช่วยเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้น ถึงแม้จะไม่ได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับพนักงานสอบสวนโดยตรง แต่ก็ยังดีกว่าไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานนั้นเลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย